

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. Sensus propositionis damnatæ, & damnationis eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

tram non esse veram, aut alij ob eius taciturnitatem avertentur à Fide. Atque hæc quidem doctrina vera est, quando interrogatus præberet suo silentio sufficientem occasionem prudenter existimandi, nostram Religionem non esse veram, aut ipsum non esse Catholicum, &c. Nam in eo eventu *tacere est erubescere Christum*, & doctrinam eius, gravemque proinde irrogare iniuriam Catholicæ Religioni, & ipsius Authori. Et sane si in prædicto casu liceret tacere, liceret etiam vti verbis æquivocis, aut negare me esse Christianum (subintelligendo in mente, &c.) sicut ergo hoc non liceret ob iniuriam, quæ Deo irrogatur, ita *nec tacere*. Vnde eleganter Tertullianus lib. de Idolol. paulo ante finem: *Negat, inquit, quicumque dissimulat in quacumque causa pro Ethnico habitus*. Et id voluere. S. Chrisost, & B. Tomi. adducti à Bañez. cuius distinctio non est probanda, quando eadem incommoda occurrunt, aut occurrere possunt, licet qui interrogat, habeat privatam autoritatem: quando vero *qui tacet, non præberet sufficientem occasionem existimandi*, Fidem nostram esse falsam, &c. tunc non esset peccatum mortale tacere. Hæc P. Granado.

10. Vbi vides nihil discedere à modo loquendi S. Thomæ. Vbi est ergo in toto hoc contextu, quod illi attribuit Leander? Componere dictum Leandri attributum Granado, cum dicto ipsius Granadi: nam Leander ex Granado refert hæc: *Ex præcisa taciturnitate Fidelis, non potest Princeps colligere, aut præsumere, illum Fidem negare, sed potius implicite illam fateri*. Ipse autem Granado dicit: *In eo casu tacere est erubescere Christum, &c.* & solum superaddit il-

lam conditionalem. *Quando vero qui tacet, non præberet sufficientem occasionem existimandi, &c.* quod est conforme dicto S. Thomæ, vt mox videbimus.

11. Citat etiam Leander pro eo asserto P. Petrum Hurtado supra relatam. Sed longe alia est mens huius Authoris, vt legenti constabit. Nec vacat alios Authores à Leandro relatos examinare.

CAPVT II.

*Sensus propositionis damnatæ,
& damnationis
eius.*

SVM MARIAM.

Lethale est silentium, quando est signum negatæ Fidei, aut erubescentiæ de illa confitenda. n. 12.

Silentium coram potestate publica interrogante est signum negatæ Fidei, vel erubescentiæ. n. 14.

Cum hoc stat, quod aliquando per accidens id silentium possit non esse signum negatæ Fidei, neque erubescentiæ. n. 15.

Varij casus, in quibus id silentium non est signum negatæ Fidei, neque erubescentiæ. n. 15. & seqq.

Quid censeat P. Suarez. n. 18.

Eodem modo discurrendum est, quando ex eo silentio aliqui sunt scandalizandi. n. 19.

12. **A** pud omnes certum est, quod quando (interrogante tyranno, vel privata persona) silentium est signum negationis Fidei, aut erubescentiæ de confessione illius, etiam ob metum mortis; est mortaliter illicitum contra præceptum Confessionis Fidei. Si vero per possibile, vel im-

Tertul.

S. Chris.

S. Tho.

Bañez.

impossibile, id silentium propter aliquas circumstantias non esset signum negationis Fidei, neque erubescentiæ de illa confitenda, neque id silentium esset scandalo alijs, illud non esset illicitum. Quia tota ratio malitiæ, quæ reperi potest in eo silentio, est esse signum negatæ Fidei, signum, inquam, unde possit præsumi negari Fidem, idque sive propter præceptum confitendi, & non negandi, sive propter scandalum aliorum.

13. Afferit ergo propositio dænata, quod si quis à potestate publica interrogatus taceat, id *per se* non esse peccaminosum. Cum autem dicit *per se*, supponit *per accidens* esse posse peccaminosum.

14. Dicendum ergo est, iuxta sensum huius damnationis, id silentium coram potestate publica *per se* esse signum erubescentiæ de confitenda Fide aut signum negationis Fidei: quia id silentium non attribueretur contemptui personæ interrogantis, neque enim tyranno posset responderi, sicut privatæ personæ, (Quid ad te? Quis es tu, ut me iudicare velis?) Præterea, quia tacere, quando instat timor poenæ, omnes id attribuunt timori poenæ: ergo id silentium coram tyranno interrogante, est signum non confitendi propter timorem poenæ, sive erubescentiæ de illa confitenda ob metum. Et ideo optime dixit Tertullianus supra re-

Tertul. latus à P. Granado: *Negat, quicumque dissimulat*, &c. quia dissimulatio est signum per se negationis Fidei. Et S. Chrisost. in cap. *Nolite timere*. 11. *S. Chris.* quæst. 3. ait. (*Non solum ille proditor est veritatis, qui transgrediens veritatem, palam pro veritate mendacium loquitur; sed etiam ille, qui non libere veritatem pronuntiat, quam libere pronuntiare oportet.*) sed quare iste est proditor veritatis, nisi quia per se loquendo, interrogatus de veritate Fi-

dei, & non libere pronuntians illam, dat signum negationis veritatis.

15. Hinc colliges, non esse contra sensum huius damnationis admittere, quod aliquando per accidens id silentium coram potestate publica possit non esse signum negatæ Fidei, neque erubescentiæ de confessione. V.g. si interrogatus taceat, & osculetur crucifixum, quem præ manibus habeat; tunc illud silentium per accidens non est signum negatæ Fidei, quia licet ore taceat, opere confiteatur. Et idem est, si tacens iugulum extendat, ut demonstret separatim mori pro Fide.

16. Præterea duo socij Fideles conveniuntur coram Tyranno, qui eos interrogat dicens, (Numquid vos Catholici estis?) Et Principalis eorum respondet, *Ambo Fidem Catholicam profiteremur*; alter vero socius tacet, sed lato vultu annuit. In hoc casu taciturnitas istius per accidens non est signum negatæ Fidei; quia principalis loquitur pro se, & pro socio annuente. Et illud idem silentium, quod sine ea circumstantia esset signum negatæ Fidei, ob eam circumstantiam est signum suæ etiam confessionis.

17. Item, da casum, in quo Tyrannus dicat Petro (certo scio, te esse professorem Fidei Catholicæ; ideo dabis mihi acerbissimas poenas.) & Petrus taceat, & rideat spernens minas. Hoc silentium non est signum negatæ Fidei, aut timoris: Nam in ea circumstantia taciturnitas illa est virtualiter confessio. Si enim timeret, negaret: & non negare, sed tacere, & ridere minas est signum confessionis Fidei.

18. Et ideo P. Suarez citatus illa sect. 3. afferens, in ea occasione Tyranni interrogantis esse certam necessitatem confitendi; postea num. 7. respondet ad argumentum tertium partis oppositæ, quod num. 3. sic pro-

posuerat. [Tertio videtur hoc posse probari exemplo Christi, & Sanctorum: nam interrogati saepe tacuerunt: ergo id etiam nobis licet.] Cui argumento sic respondet eo nu. 7. (Ad vltimum responderetur, rem non physice, sed moraliter spectandam: nam si quis tacendo videatur contemnere Tyrannum, aut in sua Fide esse constans; illa est virtualis confessio, & responsio. Et ita accidebat in exemplis, quæ ibi referuntur.) Vnde iuxta Suarezium coram Tyranno debet respondere Fidelis, vel expresse, vel virtualiter. Et quando quis tacet, debet silentium esse vestitum talibus circumstantiis, vt opere confiteatur, ita vt constet Tyranno, illum esse Fidele[m] Catholicum. Et inde etiam constat, quod silentium coram interrogante per se est damnabile, vt pote signum timoris, & erubescentiæ, quia communiter censetur habitum ex timore p[en]æ, & ex erubescencia, per accidens autem ex circumstantia manifestante Fidem, silentium posse non esse damnabile; quia propter illam circumstantiam desinit esse signum negatæ Fidei. Itaque propositio damnata ait, id silentium per se non esse peccaminosum; supponit autem, posse per accidens esse peccaminosum. Iuxta damnationem autem dicimus, per se esse peccaminosum; per accidens autem posse non esse peccaminosum; quando scilicet ore tacens opere cōfiteatur.

19. Tandem adverte, quamvis solum locuti simus de taciturnitate, quatenus est signum negatæ Fidei, aut erubescentiæ de illa confitenda; idem prorsus esse intelligendum, quando talis taciturnitas præbet alijs scandalum, quo auertantur à Fide; iuxta sententiam, & periodum S. Thomæ relata[m] cap. 1. Vbi observandum est, quod notavit optime Illustiss. Petrus de Tapia tom. 2. Caten. moral. lib. 1,

Tap.

quest. 3. arr. 6. in hæc verba: (Si video ex taciturnitate mea, & omissione confessionis aliquos, vel aliquem defecturum à Fide, vel vacillaturum, non solum ex charitate, sed ex ipsa præcisâ & formali confessione Fidei teneor præcepto affirmativo confiteri eam; cum ex ipsa formali omissione confessionis Fidei in eo eventu per se sequatur defectus ille, vel vacillatio.)

CAPVT III.

Quenam sint opiniones contentæ sub hac damnatione?

ARTICVLVS I.

De assertione conditionali.

SYMMARIVM.

An taciturnitas hæc conditionaliter proposita incurrat hanc damnationem? n. 20.

Resolvitur non incurrere. n. 22.

Ex ea propositione conditionali inferatur doctrina censura Pontificia. num. 23.

Explicatur amplius censura Pontificia. num. 24.

20. **A**D hanc quæstionem, [An coram interrogante de professione Fidei, licitum sit tacere?] respondent aliqui Authores assertione conditionali nempe, non esse licitum tacere, si silentium illud præbet signum timoris, erubescentiæ aut negationis Fidei; si vero non detur tale signum, sed potius confessionis, ex peculiaribus circumstantiis, id non esse illicitum. Ita enim asserunt P. Suarez, & P. Granada citati. Item Lugo Card. disp. 14. de Fide sect. 2. n. 38. & 39. Lugo & alij.

Suar.
Gran.
Lug.
In-